

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ**

**Αριθμός Γνωμοδότησεως: 224/2009
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
Συνεδρίαση της 10^{ης} Ιουνίου 2009**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: **Αλέξανδρος Γ. Τζεφεράκος**

Αντιπρόεδροι: Γεώργιος Πουλάκος, Σπυρίδων Σκουτέρης,
Θεόδωρος Ρεντζεπέρης, Θεόδωρος Θεοφανόπουλος,
Νικόλαος Μαυρίκας, Δημήτριος Αναστασόπουλος,
Νικηφόρος Κανιούρας.

Νομικοί Σύμβουλοι: Νικόλαος Κατσίμπας, Βλάσιος Ασημακόπουλος,
Σπυρίδων Δελλαπόρτας, Φωκίων Γεωργακόπουλος,
Βλάσιος Βούκαλης, Βασίλειος Κοντόλαιμος,
Παναγιώτης Κιούσης, Βασίλειος Σουλιώτης,
Χριστόδουλος Μπότσιος, Ανδρέας Φυτράκης,
Ιωάννης Τρίαντος, Μιχαήλ Απέσσος,
Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Ηλίας Ψώνης,
Αλέξανδρος Καραγιάννης, Ηλίας Δροσογιάννης,
Ιωάννης Διονυσόπουλος, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου,
Χρυσούλα Αυγερινού, Ανδρέας Χαρλαούτης,
Αντώνιος Κλαδιάς, Μεταξία Ανδροβιτσανέα,
Παρασκευάς Βαρελάς, Ασημίνα Ροδοκάλη,
Βασιλική Δούσκα, Ανδρέας Γραμματικός,
Φοίβος Ιατρέλλης, Θεόδωρος Ψυχογιός,
Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Κων/νος Γεωργάκης,

Παναγιώτης Σπανός, Γεώργιος Κανελλόπουλος,
 Κων/νος Χαραλαμπίδης, Βασιλική Πανταζή,
 Ευγενία Βελώνη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης,
 Αικατερίνη Γρηγορίου, Στυλιανή Χαριτάκη,
 Κουήν Χουρμουζιάν, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης.

- Εισηγητής:** Ιωάννης Διονυσόπουλος, Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κ.
- Αριθμ.Ερωτήματος:** Το υπ' αριθμ.πρωτ. 3796/5-5-2009 έγγραφο του Πρυτάνεως του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Περίληψη Ερωτήματος:** Ερωτάται, εάν το αναπληρωματικό μέλος της Συγκλήτου κ. Μ.Σ. Καθηγητής, δικαιούται, κατόπιν του από 26-2-2009 εγγράφου αιτήματος του να του χορηγηθούν απομαγνητοφωνημένα Πρακτικά του 5^{ου} θέματος της Ημερήσιας Διάταξης της Συνεδρίασης της Συγκλήτου της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2009 καθώς και πιστό αντίγραφο της μαγνητοταινίας, όπου είχαν μαγνητοφωνηθεί τα πρακτικά αυτά.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

1. Στον Ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας» ορίζεται στο άρθρο 5 ότι: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.

2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια

διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, «διοικητικών» [η εντός «» λέξη προστέθηκε με το άρθρο 8 παρ. 1, Ν. 2880/2001], αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτόν.

5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

«6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες». (Η εντός «» παρ. 6 αντικ. με το άρθρο 11 παρ. 2, Ν. 3230/2004) και **στο άρθρο 15 στην παρ. 4 ότι:** «Για τις συνεδριάσεις του συλλογικού οργάνου συντάσσεται πρακτικό, στο οποίο μνημονεύονται, ιδίως, τα ονόματα και η ιδιότητα των παρισταμένων μελών, ο τόπος και ο χρόνος της συνεδρίασης, τα θέματα που συζητήθηκαν με συνοπτική αλλά περιεκτική αναφορά στο περιεχόμενό τους, η μορφή και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας και οι αποφάσεις που λήφθηκαν».

II.A. «Στην παρ. 4 του άρθρου 15 του ΚΔΔ, δεν προβλέπεται ρητά ο **τρόπος** κατάρτισης του πρακτικού, δηλαδή η μέθοδος ακριβούς καταγραφής των διαμειβομένων στις συνεδριάσεις. Συνεπώς, όπως σωστά δέχεται και ο Α.Ι. Τάχος, (Ερμηνεία Κώδικα Διοικ. Διαδικασίας., σελ. 370), δεν απαγορεύεται το συλλογικό όργανο να προαποφασίσει για τον πάγιο τρόπο κατάρτισης των πρακτικών του βάσει **στενογραφίας ή μαγνητοφώνησης**, υπό την μορφή αυτοδέσμευσής του που συνάδει προς την αρχή της νομιμότητας». (βλ. Β. Καράκωστας, Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας εκδ. 2009 σελ. 362).

B. Οι άνω διατάξεις ορίζουν με ευρύτητα την έννοια του διοικητικού εγγράφου, αφού η απαρίθμηση που κάνουν είναι ενδεικτική, δεν επιλύουν όμως όλα τα ερμηνευτικά ζητήματα ως προς την έκταση της έννοιας αυτής. Ένα από τα ερμηνευτικά αυτά ζητήματα είναι και το τι νοείται με τον όρο «διοικητικά έγγραφα». Από την παράγραφο 13 της οικείας εισηγητικής έκθεσης του ν. 1599/1986 διευκρινίζεται ότι «με τον όρο διοικητικά έγγραφα εννοούνται όχι μόνο τα έγγραφα με τη στενή έννοια του όρου, αλλά και ό,τι υπάρχει μέσα στα αρχεία της διοίκησης».

Προφανώς ο νόμος θεωρεί ως έγγραφα και τις φωτογραφικές ή κινηματογραφικές παραστάσεις, τις φωνοληψίες, τα στοιχεία που έχουν αποθηκευθεί στη μνήμη («αρχείο») ηλεκτρονικού υπολογιστή και κάθε άλλη μηχανική απεικόνιση, όπως ορίζει το άρθρο 444 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για τα ιδιωτικά έγγραφα). (Βλ. Α. Τάχος. Η πρόσβαση στα διοικητικά στοιχεία κατά το ν. 1599/1986 – Επιθ. Δημοσ. Διοικ. Δικαίου 1986 σελ. 289 και επόμ.). Ας σημειωθεί ότι κατά τον ισχύοντα Ποινικό Κώδικα (άρθρο 13 γ') ορίζεται ότι έγγραφο συνιστά κάθε γραπτό που προορίζεται ή είναι πρόσφορο να αποδείξει γεγονός που έχει έννομη σημασία και κάθε σημείο που προορίζεται να αποδείξει ένα τέτοιο γεγονός. Ζήτημα όμως γεννάται εάν οι ως άνω διατάξεις κατοχυρώνουν την πρόσβαση και στα σχέδια των διοικητικών εγγράφων. Κατά την κρατούσα γνώμη (Α. Τάχος Επιθ. Διοικ. Δικ. 1986 σελ. 289 επόμ. Π. Λαζαράτος. Το δικαίωμα ακρόασης στη διοικητική διαδικασία 1992 σελ. 293 επόμ., ο ίδιος Το δικαίωμα προσβάσεως στα διοικητικά στοιχεία Δίκη 1994 σελ. 1009 επόμ. Ν. Παπαδοπούλου. Το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων Διοικ. Δίκη 1996 σελ. 1373 επόμ. Σπ. Βλαχόπουλος. Το δικαίωμα αναφοράς κατά το Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Δίκαιο σελ. 100, κ.α.) **ως έγγραφο ή διοικητικό στοιχείο πρέπει να θεωρηθεί μόνο εκείνο του οποίου έχει τελειωθεί η διαδικασία της έκδοσης ή τουλάχιστον της κατάρτισης (σχέδιο) και όχι εκείνο το σχέδιο ή τμήμα τούτου που βρίσκεται ακόμη στο στάδιο της επεξεργασίας και συνεπώς δεν έχει οριστικοποιηθεί το περιεχόμενό του.** Και τούτο διότι η αυτοτελής «επισκόπηση διοικητικού εγγράφου, το περιεχόμενο του οποίου μπορεί οποτεδήποτε να μεταβληθεί, όχι μόνο δεν θα συνέβαλε στην εν γένει προάσπιση των δικαιωμάτων ή εννόμων συμφερόντων του πολίτη, αλλά αντίθετα θα δημιουργούσε σύγχυση και παρανοήσεις, συσκοτίζοντας την υπόθεση και παραβλάπτοντας τελικά το δικαίωμα του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος». (βλ. Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 668/1999).

II. Από την ερμηνεία των ως άνω διατάξεων και τ' ανωτέρω εκτιθέμενα προκύπτει ότι το μαγνητικό μέσο, το οποίο φυλάσσεται στο αρχείο της Συγκλήτου του Γ.Π.Α. και από το οποίο μετά από απομαγνητοφώνηση, όποτε συντρέξει περίπτωση, καταρτίζονται εγγράφως τα πρακτικά της Συγκλήτου δεν συνιστά έγγραφο και ούτε καταρτισμένο σχέδιο διοικητικού εγγράφου αλλ' απλώς χρησιμοποιείται επιβοηθητικά για να διευκολυνθεί η κατάρτιση των πρακτικών συνεδριάσεων της Συγκλήτου του ΓΠΑ. Συντρέχει όμως περίπτωση υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του Ν. 2090/1999 χορήγησης στον αιτούντα Καθηγητή απομαγνητοφωνημένων πρακτικών της προαναφερθείσας συνεδρίασης της Συγκλήτου του Γ.Π.Α.

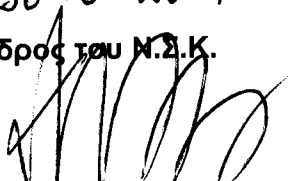
IV. Επομένως στο τεθέν ερώτημα προσήκει κατά την ομόφωνη γνώμη της Ολομελείας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους η απάντηση ότι α) δεν

μπορεί να χορηγηθεί για τους ανωτέρω λόγους, στον αιτήσαντα Καθηγητή του Γ.Π.Α. αντίγραφο της μαγνητοταινίας, όπου έχουν μαγνητοφωνηθεί τα πρακτικά του 5^{ου} θέματος της Ημερήσιας διάταξης της συνεδρίασης της Συγκλήτου της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2009. β) επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του Ν. 2690/99 η χορήγηση στον ως άνω Καθηγητή απομαγνητοφωνημένων πρακτικών της ανωτέρω Συνεδρίασης της Συγκλήτου του Γ.Π.Α.

Θεωρήθηκε

Αθήνα 30-6-2009

Ο Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Αλέξανδρος Γ. Τζεφεράκος

Ο Εισηγητής

Νομικός Σύμβουλος

Ιωάννης Διονυσόπουλος

